

Delavsko-kmetijski list.

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravišтво: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto II.

LJUBLJANA, 17. decembra 1925.

Stev. 46.

**Proletarci
vseh dežel
združite se!**

Zadnji opomin vsem dolžnikom!

V zadnjem času se ponovno dogaja, da so posamezni naročniki in kolporterji dolžni za list po več mesecev.

Teh dolžnikov, ozir. onih, ki neredno plačujejo, je precejšnje število in oni spravljajo list v težek položaj.

Tako stanje se ne more več trpeti. Žalostno je, da radi teh nerednih plačnikov ne more naš list izhajati redno na 6 ali 8 straneh. Da je pri naročnikih le malo več točnosti in reda, bi DKL lahko izhajal na 6 straneh, tako se pa borimo s težavami, katere segajo tako daleč, da je obstoj lista ogrožen.

Vnovič najresnejše opominjamo vse kolporterje in naročnike, prodajalce in prijatelje našega lista, da o vsem tem vodijo resno skrb. DKL je čisto delavski in kmetijski list in ne dobi nobenih podpor, kot jo dobivajo buržuazni listi. DKL bo izhajal le tako, ako se ga redno plačuje. Ako pa bodo še v naprej mnogi jemali list in ga neredno plačevali, bodo zakrivali, da se bo list moral ustaviti.

To je naš zadnji in najresnejši opomin vsem dolžnikom DKL. Onim, ki do sledeče številke ne bodo poravnali dolga, ozir. uredili plačevanje, bomo primorani ustaviti daljše pošiljanje lista.

Ostale naše naročnike, sodruge in prijatelje, katerim so znani taki neredni plačniki, prosimo, da delajo na to, oziroma store vse, da taki dolžniki poravnajo vse, kar so dolžni listu.

Usoda DKL je v rokah samih delavcev in kmetov in razredno zavednih borcev. Uverjeni smo, da bodo le ti znali varovati in razširiti DKL, ki je za njih vse najvažnejše orožje v vsakdanjem boju zoper kapitalizem, buržuazijo in belgrajske vlastodržce.

Upravišтво.

Ivan Cankar

1876 - 1918.

11. t. m. je preteklo sedem let, odkar je umrl Ivan Cankar. Meščani so se ga spominjali bolj mimogrede, ker še preveč pomnijo bič, s katerim je udrihal po njih. Rojen v proletarski izbi zapitega čevljarja je že v zgodnji mladosti okusil vse bridkosti, s katerimi je združeno življenje proletarskih otrok. Ker je bil talentiran, so ga gospodje spravili v

mestne šole. Tam so mu vbijali meščansko kulturo, z namenom, da napravijo iz njega pametnega, a uslužnega hlapca svoje politike. Toda njegov uporni duh, ki je zgodaj začel spoznavati laž in trohobo našega kulturnega in političnega življenja, se ni dal ukloniti. Prvo njegovo knjigo, v kateri se je dotaknil že socialnega vprašanja, čuteč krivično neenakost na zemlji, je dal škof Jeglič sežgati. Zato, da bi ljudje ne izvedeli resnice o izmišljenem bogu in njegovih služabnikih.

Cankar je živel takrat v dunajskem predmestju Ottakring. Kdor pozna Dunaj, ve, da je to predmestje tovarniških delavcev, zavrženih ljudi, skratka vseh onih, ki jih meščanska in c. kr. družba ne smatra za ljudi, ampak kot nekaj nižjega, živalskega. Taka okolica je začela v njem ubijati liberalizem, ki se ga je navžil v šolah in knjigah. Vedno bolj sta se oglašala v njem gnev in sovraštvo proti vsem onim, ki so krivi bede in pomanjkanja proletarcev.

Tako je postal socialist in že leta 1908 je nastopil pri volitvah kot kandidat socialdemokratske stranke. Ni bil sicer izvoljen, vendar tvori ta doba najvažnejšo zarezo v njegovem življenju. Takrat je ustvaril svoja največja dela. V drami „Za narodov blagor“ se je izsmejal meščanskim politikom, ki se v potu obraza trudijo za narodov blagor, — ki ni ničesar drugega, kakor njih osebna čast in žep. Hudo so mu zamerili, toda Cankar je vihtel svoj bič dalje. Napisal je dramo „Hlapci“ vsem onim v spomin in opomin, ki suženjsko služijo lažnjivi politiki slov. rodoljubov, onim, ki nimajo poguma slediti svoji vesti, ampak za ubogih par krtajcarjev prodajo svoje prepričanje danes temu, jutri onemu. Večni hlapci, ki samo menjavajo gospodarje!

Toda to je bila kritika našega malomeščanstva. Višek njegovega ustvarjanja vobče pa tvori delo „Hlapec Jernej in njegova pravica“. To ni samo krik trpečega slovenskega hlapca, to je križev pot internacionalnega proletarca, ki je vse življenje žitoval delu, na koncu pa bil pogran berač.

„Glejte, čudo prečudno: štirideset let je robotal, da bi postavil dom, s svojim potom že pognojil polje in senožit; in ko je dom stal, ko sta bila rodovitna polje in senožit, pride človek — odkod pač pride? — in pravi nisi prvi! Ter ga spodi, sam pa sede na zapeček in si nabaše piplo!“

Kakor sklenjene verige se vrsti Jernejeva pot od župana preko sodnika in drugih do cesarja: „To mi povejte, ali je pot, ki je kanil iz mojega čela, moj ali čegav je. Ali je jablan tistega, ki jo je sadil in cepil, ali pač tistega, ki je klatil jabolka, ko so dozorela?“

Tako izprašuje vsakega in ker ne najde pravice pri ljudeh, se obrne njegovo upanje k bogu, oziroma nje-

govemu namesniku župniku. Toda tu spozna, da za proletarca ni najti pravice ne pri županu, ne pri sodniku in cesarju, pa tudi ne pri bogu, ki je sredstvo v rokah buržuazije. Proletarec si mora poiskati pravico sam. Zato gre Jernej in dom sežge.

Tako je popisal Cankar vso dolgo pot od nezavednega proletarca do razrednega revolucionarja.

Napisal še je marsikaj drugega in naši meščani ga bodo povzdigovali, tudi prepirali se se bodo medseboj, kakor so to storili zadnjič s Prešernom, ter so trdili eni, da je bil centralist, drugi, da je bil avtonomist.

Mi proletarci vemo o Cankarju samo to: Res je, da se je proti koncu svojega življenja nekoliko približal meščanski ideologiji in da je napisal marsikaj iz tega vidika. Toda „Hlapec Jernej“, svojo največjo umetnino, je napisal kot pisatelj-revolucionar, ki se je vse svoje življenje zavzemal za zatiranje in trpeče.

V tem smislu se ga spominjamo letos in tak nam ostane v spominu tudi v naprej. Bratko Kreft.

Za zaščito delavcev.

Buržuazni listi, posebno vladni Pašič-Radičevi listi naznanjajo pod naslovom Zakon o zavarovanju delavcev:

„V ministarstvu za socialno politiko se pripravlja nov projekt zakona o zavarovanju delavcev. S tem zakonom bo najbrže ukinjena avtonomija uradov za zavarovanje delavcev in bo zavarovanje delavcev vzela v svoje roke država. Ministarstvo namerava izpremeniti celokupno delavsko zakonodajo.“

Buržuazija pripravlja nov napad na zadnje pridobitve delavskega razreda. — Predstavnik interesov težke buržuazije — Pašič-Radičeva vlada je celokupni državni aparat spravila v gibanje proti pridobitvam delavskega razreda in siromašnih ljudskih množic.

V taki situaciji je dolžnost delavskih strokovnih organizacij, da napnejo vse sile, da odbijejo naval kapitalistov. Posebno v tem trenutku se vidi zločin, ki ga vrši reformistični URSS z odbijanjem zedinjenja in odbijanjem skupnih akcij.

Evangelij o spreobrnjenju Žerjavovem.

Na podlagi poročil o bližajočem se prestopu dr. Žerjava v radikalno stranko pišejo zagrebške „Koprive“:

I. poglavje.

V začetku je bil denar, in denar je bil bog in bog je bil denar. Bogastvo pa je bilo prazno in pusto. Zato je vstvaril bog banke in ločil bogate od revnih. In onemu, ki ima, je dajal še več, a onemu, ki nima, je jemal še tisto, kar ima.

II. poglavje.

In tako je vstvaril bog vse: bogate po vrstah njihovih in siromašne po vrstah njihovih. In deželo je vstvaril bog, kateri je dal ime Jugoslavija, kar pomeni blažena, in vstvaril je mesto Dunaj, kar pomeni „gospodar nad Jugoslavijo“. In pogledal je bog, kar je vstvaril, in glej: bilo je dobro.

III. poglavje.

In prvi banki, katero je vstvaril bog, dal je ime Anglo-banka, kar pomeni „vrhovna gospodarica“. In vstvaril je bog Länderbanko, da bo pod Anglo-banko, kakor zemlja pod obokom nebeškim. Obe je vstvaril bog na Dunaju; in reče jima: izročam vama deželo Jugoslavijo in obdelujta jo meni na slavo in korist.

IV. poglavje.

In živeli sta oni dolgo in rodili otroke njihove in otroke otrokov njihovih. Anglo-banka je rodila Eskomptno banko in otroke njene: Tipografijo, Obzor, Jutarnji list, Večer, Der Morgen, a v stranski liniji tudi Hrvat. A Länderbanka rodi Trbovlje in dekle njeno Slavonsko banko, s katero narodi otroke njene: Novosti, Zagreber Tagblatt, a v postranski liniji tudi Riječ. A v Trbovljah je vladal človek, pravičen po imenu Žerjav, ki je imel oblast nad njimi. Tega Žerjava je obsedel črni vrag

Pribičević, ki je od začetka odpadel od boga. Ta vrag je od nekda motil celo deželo in obsedel je bil še posebno Riječ in Hrvat. In veliko zlo je bilo v tej deželi in ona ni dajala niti obresti niti ploda.

V. poglavje.

In pogleda bog kar so storili na zemlji stvorili njegovi in otroci njihovi in glej: ni bilo dobro. Ker mnoge je premotil vrag in zemlja ni dajala niti obresti niti ploda. Zato je on pregnal vruga v Liko, a po svoji deželi napravil je veliki sporazum. In zavrgel je postranske potomce svojih prvih otrok Riječ in Hrvat, in oni so padli v bedo. In na Žerjava, tovariša vragovega, razsrdil se je Gospod zelo.

VI. poglavje.

A Žerjav je zaklical: Gospod, kaj naj storim? A on mu reče: Zakaj ne napraviš sporazuma? Niste li vi, ki nočete sporazuma in oni ki ga hočejo,

otroci ene banke, kakor stoji v evangeliju pisano? Odreči se vruga in napravi sporazum!

VII. poglavje.

In zakliče Žerjav: Odrekam ga sel! A slišali so to ljudje in vprašali: Zares? A on jim reče: Ne. In tako trikrat. Ker bal se je vruga, ker se je samo odrekal a še ni napravil sporazuma!

VIII. poglavje.

In so vprašali ljudje dekle njegovo Slavonsko banko. a ona se je zbala zase in reče: Ne vem. In so vprašali Novosti (Jutro) i one so molčale, ker so bile v strahu za sebe.

IX. poglavje.

In tako je spreobrnjenje Žerjavovo postalo največja tajnost, ki je odkrita samo posvečenim. A sveti so zato tudi posvečeni, da o tajnosti molče a po njej delajo.

V Sloveniji, kjer so enotne strokovne organizacije, je naša dolžnost, da potom Strokovne komisije vršimo na URSS stalen pritisk, da sporazumno s CRSOJ izvede resnično zedinjenje na platformi CRSOJ od 9. aprila. Dokler pa zedinjenje še ni izvršeno, se morajo sedaj še razcepljene strokovne grupacije (CRSOJ, GRS, SGR, SBC) združiti v enotno fronto za boj:

1. za osemurni delavni dan, 2. proti znižanju mezd, 3. za svobodo delovanja strokovnih organizacij, 4. proti poslabšanju delavsko zaščitne zakonodaje, 5. za avtonomijo uradov za zavarovanje delavcev in vseh drugih socialno političnih institucij delavskega razreda, 6. proti obdavčenju delavskih mezd, 7. za popolno pomoč brezposelnim.

Enotnost strokovnega pokreta je izvršena samo v Sloveniji, naša dolžnost je, da se v enotnih organizacijah borimo za enotnost in združenje v celi državi.

Enotna fronta v akcijah je najsigurnejša pot do zedinjenja in zato se mora enotna fronta brezpogojno ustvariti. Z voditelji ako hočejo enotno fronto, brez njih, ako nočejo, proti njim, če nasprotujejo.

Delavci v Sloveniji moremo pomagati pri upostavitvi te enotne fronte s pritiskom na Strokovno komisijo, ki mora s svoje strani v tem smislu vplivati na URSS.

Sodrug Henrik Barbusse v Belgradu.

Svetovno znani pisatelj, avtor „Ognja“, sodrug H. Barbusse, član centralnega odbora Mednarodne Rdeče Pomoči, aktiven član komunistične stranke Francije, ki je bil v Romuniji, da se na licu mesta prepriča o belem terorju romunskih bojarev, je preko Sofije (Bulgarija) prišel 4. decembra tudi v Belgrad.

Novinarjem je izjavil, da je Tatarbunarski proces v Kišinevu proti romunskim kmetom insceniran od romunskih oblasti in da je upor bil izzvan od romunskih oblasti. O Cankovi vladi na Bolgarskem je dejal, da je to krvava vlada, ki sedi na bajonetih in da je tudi po njegovem mišljenju, mogoče napraviti red in mir na Balkanu le z upostavitvijo svobodnih republik Balkana.

Belgrajski delavci in študentje — marksisti — so priredili sodrugu Barbussu čajanko, katere se je udeležil tudi sopotnik s. Barbussa s. Verunchet, tajnik mednarodne Strokovne organizacije prosvetnih delavcev. — Na čajanki je s. Barbussa pozdravil v imenu delavstva kovinar s. Vilmer, v imenu študentov marksistov s. Vukčević, ki je predal s. Barbussu dve knjigi („Razvoj družbe“ od s. F. Filipovića in „Nacionalno vprašanje“ od s. Sime Markovića), ki so bile obe spisane v zaporu. Kot tretji je pozdravil s. Barbussa s. Sime Markovič, kot predstavnika mednarodnega proletariata, in mu opisal položaj delavnega razreda v Jugoslaviji. Na koncu svojega govora je s. S. Markovič konstatiral, da je situacija težka, kljub temu bo delavstvo vztrajalo na svoji poti, ker za delavstvo ne obstojijo nikake nepremostljive zapreke.

S. H. Barbusse se je pristrčno zahvalil za pozdrave izrečene od ročnih in duševnih delavcev in dejal, da ga veseli, da se delavski razred v Jugoslaviji kljub težki situaciji krepi in pripravlja na boj s kapitalizmom. Obljubil je, da bo to sporočil tudi francoskim delavcem. S. Verunchet je govoril o knjigah, ki so bile podarjene s. Barbussu, in konstatiral, da to niso edine knjige, ki so se spisale v zaporu. Vse revolucionarne knjige se pišejo v zaporu, ker je ves kapitalistični svet ječa za proletarski razred. Njegova želja in prepričanje je, da mora priti do združenja vseh proletarcev pod revolucionarno rdečo zastavo in da bo ta združena fronta revolucionarnih proletarcev uničila kapitalizem.

Po čajanki so belgrajski delavci in študentje spremili ss. Barbussa in Vernucheta na postajo, odkoder sta odpotovala v Budimpešto, da tudi tam proučita nasilja Hortijevega belega terorja.

Buržuazno časopisje je o obisku s. H. Barbussa zelo malo pisalo. Za-

molčali so vsi časopisi, da je s. H. Barbusse komunist; nekateri listi so celo zmolčali, da je poslal iz Belgrada brzojavni pozdrav s. Moši Pijadi, ki je bil obsojen na 20 let težke ječe in ki je prevedel njegovo knjigo „Pekel“ na srbski jezik.

Uredništvo DKL je s. Barbussa telegrafično prosilo, da se ustavi na potovanju tudi v Ljubljani, kar pa žal ni bilo mogoče, ker je s. Barbusse moral v Budimpešto in gre odtod preko Dunaja in Prage nazaj v Paris.

Brzojavka s. H. Barbussa sodrugu Moši Pijadi glasi: „Moj dragi tovariš! Vi ste eden od onih, kojega ime mi je bilo drago in Vas sem smatral za svojega prijatelja in sotrudnika. Pričakoval sem, da Vas bom videl ob priliki mojega bivanja v Belgradu. Po prilikah prisiljen se pokorim, radost mi je odvzeta in jaz Vam lahko samo nekaj ur pred odhodom iz Belgrada izrazim moje simpatije do Vas v ječi, kamor so vrgli vas človeka srca, kakor kakoga zločinca. Jaz vas toplo pozdravljam v imenu najinih skupnih idealov, resnice in človečnosti. Vam udam Henrik Barbusse“.

Sodrug H. Barbusse je takoj drugi dan po svojem prihodu obiskal sekretariat Centralnega Radniškega Sindikalnega Odbora in redakcijo „Organizovanega Radnika“, kjer se je informiral o položaju delavskega razreda v Jugoslaviji. V soboto zvečer je posetil zabavo Zveze trgovskih pomočnikov, kjer je v kratkem govoru povedal, da se med belgrajskim proletariatom ne čuti kot tujca, ker samo ena dejanska razlika obstoja med ljudmi, to je razdelitev na izkoriščevalce in izkoriščane. Kdor izkorišča, ta je z izkoriščevalci, kdor je izkoriščen, ta je z izkoriščanimi. Med intelektualci in ročnimi delavci ne sme obstojati nobena razlika, ker eni in drugi spadajo v proletarski razred. S. Barbusse pošilja tople pozdrave vsem neodvisnim organizacijam v Jugoslaviji, ki se s istimi naperi kot njihove bratske organizacije v Franciji borijo za zedinjenje.

Fran Peterkovič.

K poročilu delavske zbornice za Slovenijo.

(Dalje.)

Poročilo nadalje trdi: „Načelo mora biti, da se mora kupiti za delavsko plačo toliko življenskih potrebščin, kakor se jih je dalo kupiti pred vojno.“ To načelo je popolnoma zgrešeno in sem že preje omenil, da je bila predvojna dnina mnogo manjša kot dejanske potrebe delavca in njegove družine. Zakaj se delavska zbornica postavlja na to načelo ne razumem in ne bom nikoli razumel, posebno pa tedaj ne, ako o njem govori delavska zbornica, ki mora biti razredni predstavnik proletariata in zaščitnik socialno šibkejšega in se ne sme ozirati na potrebo sedanje družbe, ker je sedanja družba kapitalistična in je v nasprotju z interesi delavcev. Sicer sem pa v svojem uvodu to stvar dovolj analiziral in še enkrat podčrtavam, da današnja kapitalistična družba nikoli ne bo posvetila „pažnje izpopolnitvi tehnike in organizacije“ zato, da bi poboljšala gnoten ali socialen položaj delavstva, temveč izpopolnjuje tehniko le tedaj, če pričakuje od popolneje tehnike za sebe večjih profitov.

Izpopolniti tehniko pomeni, urediti dobre delavnice in nabaviti moderne stroje. Delavnice in stroji zahtevajo velike izdatke, mnogo denarja; namesto tega se kapitalist rajši poslužuje cenene delavne moči, ki opravlja isto delo kakor izpopolnjeni stroji, dočim si denar za izpopolnitev tehnike spravlja kapitalist v žep.

Popravilo starega ali nakup novega stroja stane precejšnjo svoto. Nasprotno nakup nove, sveže delavne moči namesto stare izmzgane, ne stane kapitalista prav nič, ker je kot posledica kapitalističnega gospodarstva vedno dovolj delavne moči na trgu in sicer za najnižjo ceno.

Poročilo vodi skrb, kako bi se izpopolnila tehnika, „da bi mogle naše industrije živeti“ in „resnici na ljubo“ —

ako zvišajo plače — „tudi svoje izdelke tem primerno povišati.“ Tako hoče poročilo.

Ne moremo se strinjati, da je naloga delavske zbornice skrbeti, da bi industrije živele na račun delavskih plač in zvišale cene produktov, in naj nam delavska zbornica dovolji, da to našo trditev „resnici na ljubo“ podčrtamo.

Da našo trditev pravilno dokažemo, poskusili bomo primerjati tabele. Tabela 1. in 2., ki jih delavska zbornica navaja, ne pridejo tukaj v poštev, ker so neza-

dostne. Važne so le za ugotovitev, za koliko je delavec bil ogoljufan od resničnih potreb.

Za tabelo 3., ki se bavi samo z eno vrsto hrane, pa samo poročilo pravi, da je „v praksi neizvedljiva“. Mi pa trdimo, da je izvedljiva, ako se hoče povzročiti hitra smrt delavca.

Preidemo torej na tabelo 4.

Delavska zbornica postavlja za petčlansko rodbino mesečno sledečo porabo:

Tabela 4.
Plača in eksistenčni minimum.

1. Draginjska tabela. — Petčlanska rodbina porabi na mesec:

Živila		Cene za enoto		Skupen iznos	
		v l. 1913 v kronah	v jul. 1925 v Din	v l. 1913 v kronah	v jul. 1925 v Din
Moka za pecivo . . .	8	0 36	7 50	2 88	60 —
Moka za kuho . . .	6	0 34	7 30	2 04	43 80
Krušna moka . . .	35	0 33	5 50	11 55	192 50
Koruzna moka . . .	6	0 25	4 —	1 50	24 —
Krompir . . .	51	0 06	1 50	3 06	76 50
Fižol . . .	6 30	0 36	4 50	2 27	28 30
Kaša . . .	1 20	0 32	7 —	0 38	8 40
Riž . . .	2 10	0 44	11 —	0 92	23 10
Olje . . .	1	1 50	24 —	1 50	24 —
Mast . . .	3 90	2 —	30 —	7 80	117 —
Mleko . . .	45	0 20	3 50	9 —	157 —
Meso . . .	3 50	1 80	18 —	6 30	63 —
Sladkor . . .	5 80	0 88	17 50	5 10	101 50
Kis . . .	2 50	0 24	2 —	0 60	5 —
Sol . . .	2	0 24	4 50	0 48	9 —
Kava . . .	0 40	2 72	64 —	1 90	25 60
Kavina primes . . .	2	0 96	24 —	1 92	48 —
Skupaj . . .				59 20	1006 70

Ena predvojna krona je 17 Din.

Nasproti tej tabeli postavljam tabelo, ki sem jo izdelal na podlagi po zdrav-

stvenem odseku v Ljubljani izloženih podatkov na „higijski razstavi“ na ljubljanskem velesejmu.

Tabela življenskih potrebščin za odraslega človeka pri srednjem delu.
(Mešana hrana 3100 kalorij dnevno.)

Vrsta živil	Mera	Mesečna poraba	Cena junij 1914	Iznos kron	Cena oktob 1925	Iznos Din
Sladkor (kocke) . . .	kg	2 125	—82	1 74	15 50	32 93
Kruh, beli . . .	„	16 666	—24	4 —	5 50	91 66
Krompir . . .	„	9 166	—04	3 87	1 25	11 45
Stročje: leča . . .	„	0 100	—18	—	6 —	—
„ grah . . .	„	0 100	—16	— 50	4 —	1 33
„ fižol . . .	„	0 091	—16	—	3 75	—
Sadje: slive, sveže . . .	„	0 333	—24	—	6 —	—
„ črešnje . . .	„	2 000	—40	—	10 —	—
„ jabolka . . .	„	2 000	—24	3 16	6 —	78 —
„ hruške . . .	„	2 000	—28	—	10 —	—
„ grozdje . . .	„	2 000	—56	—	12 —	—
Mast, svinjska čista . . .	„	1 516	1 —	1 50	30 —	45 48
Mleko . . .	l	11 250	—10	1 15	3 —	33 75
Jajca . . .	kos	15	—04	— 60	1 75	26 25
Sir, švajcarski . . .	kg	0 880	1 50	— 60	36 —	13 70
Meso, goveje l. . .	„	1 500	—80	1 20	18 —	27 —
Zelenjava: zelje . . .	„	6 000	—04	—	—75	—
„ repa . . .	„	6 000	—04	1 15	—75	27 —
„ ohrovč . . .	„	6 000	—10	—	3 —	—
„ špinač . . .	„	1 250	—05	—	7 —	—
Sol . . .	„	0 210	—14	— 30	4 50	— 95
Jesih . . .	l	0 500	—08	— 04	7 —	3 50
Dišave (vse skupaj) . . .	„	—	—	1 —	—	20 —
				20 81		413 —

Ta tabela je za mesečno potrošnjo enega človeka brez vsakršnih stroškov za kuho. Ako se še ti upoštevajo, potem mora biti za najmanj 15% večja.

Iz naše tabele je razvidno, da tabela delavske zbornice vsebuje manj sledečih življenskih potrebščin:

moke, oz. kruha za 28 330 kg
masti . . . „ 2 608 „
mleka . . . „ 11 250 litrov
mesa . . . „ 4 000 kg
sladkorja . . . „ 4 375 „
nasprotno pa sledečih več:
krompirja . . . za 5 170 kg
stročja (fižol itd.) „ 8 145 „

Delavska zbornica je vzela več krompirja, za katerega Dr. Lobmayer v svoji knjigi „Čovjek i njegovo zdravlje“ pravi: da je „vrlo slaba i mršava hrana“, dočim je zmanjšala, oz. izpustila one jedi, ki so nujno potrebne. Razen tega tabela delavske zbornice ne vsebuje sadja, zelenjave, jajc in sira, omenja pa kavino primes, ki ni nobena hrana, in kavo, ki je deloma za hrano vporabna le z mlekom in sladkorjem. Ravnotako se v prejšnjih tabelah, ki jih tukaj ne navajam, bavi s čajem in rumom, kar se ne more in ne sme šteti v življenske potrebščine.

S tabelo, ki sem jo postavil, računali bomo potrebo mesečne hrane za petčlansko družino: mož, žena, tri otroke 15, 8 in 5 let.

Po gori citiranem zdravniku otroci do 6. leta potrebujejo za polovico hrane manj od odraslega, otroci od 6. do 12. leta pa za eno četrtino manj, dočim otroci nad 12 let potrebujejo isto toliko hrane kot odrasli.

Po tem računu imamo naslednjo mesečno potrebo samo za hrano:

mož . . . za 413 — Din
žena . . . „ 413 — „
1 otrok 15 let „ 413 — „
1 „ 8 „ „ 309 75 „
1 „ 5 „ „ 206 50 „

Skupaj . 1755 25 Din

Moramo pa še pripomniti, da se s tabelo, izloženo po zdravstvenem odseku v Ljubljani, ki jo citiramo tudi v celoti, ne strinjamo, vzeli smo jo pa za podlago radi tega, ker je izšla iz čisto slovenskih razmer, v prihodnjih številkah bomo pa postavili tabelo ostalih zdravnikov, ki je od današnje nekaj večja.

Moramo še omeniti, da poročilo delavske zbornice napačno razlaga eksistenčni minimum, ker pravi, da je tam podana tabela neki eksistenčni minimum, kar v resnici ni, ker se pod eksistenčnim minimumom razumevajo vse potrebe, kar jih delavec ima, torej tudi obleka, stanovanje, kurjava, razsvetljava, kulturne in ostale potrebe itd. ne pa samo hrana. O vseh teh stvareh bomo govorili prihodnjič.

(Dalje prihodnjič.)

Ugotovitev in obvestilo.

Ciril Štukelj, Alojz Sedej in Ivan Makuc so izdali dne 12. decembra t. l. letak, v katerem pripovedujejo delavstvu, da je njihov članek, „Naš odgovor“, v DKL šte. 44. potvorjen, da DKL ni hotel priobčiti njihovega članka, ki ga

priobčujejo s tem letakom, da hoče struja „Delavsko-kmetjskega lista“ uničiti njihovo dosedanje delo za zedinjenje strokovnih organizacij in da so radi tega primorani upreti se takem razbijanju in ostati na mestih, ki jim jih je poveril proletarijat Slovenije. Temu nasproti ugotavljamo sledeče:

1. V članku C. Štuklja, A. Sedeja, I. Makuca in Fr. Vrhovca „Naš odgovor“, katerega odlomki so izšli v zgoraj navedeni številki DKL, ni potvorjena nobena črka, nobena beseda izpuščena in nobena dodana. Izšli so pa samo oni deli članka, ki so bili že stavljeni do 1. decembra. Tega dne so namreč avtorji članka popolnoma na svojo roko poslali v tiskarno Franca Čepeljnika, da vzame rokopis iz nje. Opoldne ga je prinesel v Ljubljano in ob četrti uri je dal Sedej s. Koblerju listič papirja, na katerem je bilo napisano sledeče:

Izjava.

V imenu ss. Štuklja, Makuca in Vrhovca izjavljam, da smo prostovoljno izvzeli članek „Naš odgovor“ iz uredništva DKL.

Ljubljana, 1. decembra 1925.

Sedej Lojze.

Take izjave pa ni niti s. Kobler niti kdo drug iz redakcijskega odbora od njega zahteval. K tej izjavi pripominjamo, samo še to, da članka niso izvzeli iz uredništva, temveč za hrbtno uredništva iz tiskarne.

2. Uredništvo DKL ni priobčilo članka „Naš odgovor na vse klevete“ zaradi tega, ker to ni nikak diskusijski članek, ker se niti z besedo ne dotakne spornih vprašanj, ki se diskutirajo. Ravno nasprotno, članek je napisan v namenu, da prikrije načelno stran diskuzije z bombastičnimi frazami in z lažljivimi podtikanki. Naloga uredništva pa je, da skrbi zato, da bo diskusija plodovita, da si bo proletarijat v njej razbistril pojme in načela in ne, da bo samo prazno prekanje. Uredništvo je v odgovoru na Sedeja itd. po prejemu njihovega članka to povedalo in jih še enkrat pozvalo, naj se udeležujejo diskuzije in da bo priobčevalo vse, kar bodo stvarnega in načelnega napisali.

3. Laž je, da bi kdo v struji DKL nameraval razbijati strokovno zedinjenje, pač pa hoče DKL izvesti resno kritiko, kapitulacije Štuklja, Sedeja in Makuca pred socialistično strokovno birokracijo in pa „delovanja“ socialpatriotov v Delavski zbornici. In tega nočejo Štukelj, Sedej in Makuc in sekundira jim pa še Franc Vrhovec.

4. V letaku izjavljajo izrecno, „da bodo vztrajali na svojih mestih“, to se pravi, da bodo še naprej sedeli v Akcijskem odboru in v enotni fronti s socialpatrioti bili po revolucionarnem delavskem gibanju.

S tem letakom je postalo jasno, da se Sedej, Štukelj in Makuc nočejo odreči svoji napačni politiki in svoji zvezi s socialisti in da se nameravajo izločiti iz našega gibanja.

Pooblaščenim smo, da zaenkrat izjavimo, da Štukelj Ciril, Alojz Sedej in Ivan Makuc ne morejo nikjer in v nobeni funkciji zastopati smeri Delavsko-kmetjskega lista. Vse kar delajo, delajo na lastno odgovornost. Uredništvo

Državni proračun za 1926-1927.

Za bodoče leto je Rr vlada sestavila proračun dohodkov in izdatkov. Proračun ni sestavljen napram potrebam, ki bi mogle zadovoljiti delovno ljudstvo, ni sestavljen napram predvidevanim izdatkom, kakor se proračuni sestavljajo po drugih državah, temveč sestavili so proračun dohodkov po tem, koliko največ more delavec in kmet plačati, toliko naj plača; kam bo šel denar, se bodo pa ministri že zmenili. Zato so predložili prvo proračun dohodkov, proračun izdatkov pa še ni gotov, ker boj med posameznimi ministri in med posameznimi strankami za denar davkoplačevalcev še ni završen.

Novi proračun dohodkov je za 2.495.000.000 Din večji kot lanskoletni, (skupno 12.900.000.000 Din), kar mora imeti za posledico veliko povišanje davkov in drugih načinov obremenitve delovnega ljudstva.

Državni dohodki obstoje iz: 1. neposrednih davkov, 2. posrednih davkov,

3. monopolov, 4. dohodkov državnega gospodarstva in 5. raznih dohodkov.

Neposredni davki

znašajov novem proračunu 1.856.000.000 dinarjev ali 14 1/2 % celokupnih dohodkov. Po novem proračunu bodo zvišani: invalidski davek komorski davek, davek na ročno delo in na plače.

Neposredni davek za 1924/25 leto je znašal v Sloveniji 66 20 Din na osebo, letos je povišan na 78 96 Din na osebo. (Isti davek znaša v Srbiji na osebo samo 40 02 Din).

Davek na poslovni promet in invalidski davek je doslej v Sloveniji znašal 56 36 Din na osebo, sedaj po novem proračunu je povišan na 87 22 Din na osebo.

V Sloveniji bo znašal neposredni davek na osebo skupno 165 91 Din; v Srbiji pa 55 20 Din. *Neposredni davki znašajo v Sloveniji trikrat toliko kot v Srbiji.*

Posredni davki

so v novem proračunu povišani za 395.000.000 Din, povišane bodo takse, trošarina, carina tako, da bodo znašali dohodki od posrednih davkov 3 milijarde 646.000.000 Din.

Dohodki monopolov

bodo znašali po proračunu 2 426.000 000 Din in so za 90.000.000 Din večji kot v prejšnjem proračunu. Povečana bo cena soli in cigaretnega papirja.

Dohodki državnega gospodarstva so proračunani na 4 841.000.000 Din in so za 1 475.000.000 Din večji kot v prejšnjem proračunu. Znižani so dohodki gozdnih domen verskih fondov od 5 1 milj. na 1 9 milj. Din. Razlika (3 2 milj. Din) vzamejo v svoje malhe škofje in višja cerkvena gospoda; to je edin uspeh klerika ne politike.

Razni dohodki

znašajo po proračunu 129 6 milj. Din in so za 47 7 milj. večji kot v prejšnjem proračunu. To so dohodki iz raznih kazin, gledališč in bolnic.

*

Ko dobimo v roke tudi proračun izdatkov za 1926/27, bomo povedali k tem ogromnim številkam svoje mnenje.

Za popolno zedinjenje strokov. pokreta.

CRSOJ je 1. decembra t. l. poslal URSS, Zvezi grafičnih delavcev in Zvezi bančnih in industrijskih uradnikov sledeče pismo:

Dragi sodrugil!

V naši državi že več let besni ofenziva kapitala na delavske pridobitve, ki so bile dosežene z velikimi napori in težkimi žrtvami. S svojimi brezvestnimi napadi na osemurni delovni čas, na delavske mezde, na delavsko zaščitno zakonodajo itd. se je ofenzivi kapitala posrečilo, da podvrže proletarijat Jugoslavije najtežjim pogojem dela, da vrže delavski razred v kremplje delodajalske samovolje in tiranstva po podjetjih, fabrikah, rudnikih, prometu, trgovskih podjetjih itd., skratka, da vrže proletarijat v težko gospodarsko suženjstvo. In kar je najhujše, ta ofenziva se vedno bolj širi in pojačuje, po načrtu ruši in podira in grozi, da vrže cel delavski razred v še hujše in še strašnejše verige kapitalistične eksploatacije.

Poleg upostavitve diktature podjetnikov v tovarnah, obdavčenju mizernih mezd, se ravno te dni v ministerstvu za socialno politiko pridno dela na izdelanju novih projektov delavskega zaščitnega zakonodajstva, s katerimi hoče kapitalistična reakcija še te nezadostne delavske zaščitne zakone poslabšati. Dela se na generalnem (splošnem) poslabšanju vseh socialnih zakonov in na ukinjenju avtonomije in samouprave v uradih za zavarovanje delavstva.

Nasproti enotni armadi kapitalističnega razreda in njeni reakciji, stoji delavski razred razpčljen in razdrobljen v več strokovnih grupacij in je nesposoben, da bi se upri tej splošni ofenzivi kapitala.

Centralni Radnički Sindikalni odbor je od svojega postanka sem vodil žive akcije za zedinjenje vseh razrednih borbениh proletarskih sil za zaščito in obrambo življenjskih pravic in interesov

delavskega razreda. Ali kljub vsem neizmernim žrtvam mu ni uspelo prepričati in pridobiti vodstva ostalih strok. grupacij za zedinjenje strokovnih organizacij na poznani platformi z dne 9. aprila.

Kongres zedinjenja, ki ga je organiziral oktobra t. l. Glavni Radnički Savez, je zgrešil svoj cilj, ker na ta kongres niso prišle one strokovne organizacije (CRSOJ, SGR, SBC), ki naj bi se zedinile.

Motreč splošno situacijo in položaj delavskega razreda je CRSOJ na svoji seji z dne 26. p. m. sklenil, da se obrne na naslovne strokovne grupacije s pozivom, da se udeležijo skupne seje, na kateri naj bi se razpravljalo

Položaj delavskega razreda in potreba zedinjenja.

V to svrhu predlagamo, da se v soboto 12. decembra t. l. ob 4. uri popoldne vrši sestanek, na katerega naj imenovane organizacije pošljejo dva do tri zastopnike.

Smatramo, da se bodele temu sodruženemu pozivu odzvali, in vas prosimo, da nas o vaši udeležbi pravočasno obvestite.

Za CRSOJ:

Lazar Stefanovič, M. J. Manojlovič, Mil. Kaljevič.

„Veterajnari“.

Zveza Slovenskih vojakov.

Ker nam je podružnica ZSV iz Dev. Mar. v Polju poslala v objavo notico, v kateri pozivlja vse „farane“, da pristopijo k zvezi, češ, da je nepolitična, nad strankami in da ima le dobrodelen namen podpirati žrtve vojne in padlim postavljati spomenike, hočemo na kratko povedati par besedi o napačni smeri in škodljivem delu te ZSV.

Želeti bi bilo, da tisti ljudje, ki vodijo to ZSV, ne bi tako hitro pozabili na vse grozote in bedo vojnega časa in da bi glavno svoje delo in propagando morali usmeriti v to, da se vojne ne bi več vršile; torej protivojna in protimilitaristična propaganda bi morala biti glavna naloga ZSV. Tega pa ZSV ne vrši. Zveza slovenskih vojakov bi morala nastopiti ob vsaki priliki proti povečanju kreditov za vojsko in oboroževanje in razkrinkavati vse one stranke, ki glasujejo v parlamentu za kanone in strojnice. ZSV pa hoče ostati kakor pravi nepolitična in njej je vseeno, se li pripravljajo nove vojne ali ne, njej je vseeno ali slovenski vojaki iz svetovne vojne podpirajo militaristične stranke ali ne. Vsaka kapitalistična stranka je militaristična, ker kapitalizem trajno brez vojn ne more eksistirati, in vsak, kdor podpira kapitalistične stranke indirektno pomaga pri pripravljanju novih bodočih vojn. Zato bi bila dolžnost ZSV, da tem vprašanju posveti vso pažnjo, ker samo tako bi si lahko pridobila eksistenčno pravico, ki je danes nima.

Dobrodelnost, na katero se sklicuje ZSV, je sama po sebi lepa stvar. Toda če pogledamo zadevo bližje, vidimo, da je ta dobrodelnost le plašč, ki naj pokrije kapitalistične grehe in buržuazno nesramnost. Kdo je v vojni največ žrtvoval in največ trpel? Delavci, kmetje, uradniki na fronti in njihove družine v zaledju! Kdo je imel koristi od vojne in kdo je vojno povzročil? Kapitalistični sistem je vzrok pričetka vojne in kapitalisti so imeli velike profite od vojne; oni večinoma tudi niso bili v fronti! Kdo danes živi brez dela bogato življenje? Kapitalisti! Kdo bi moral skrbeti za invalide, vdove in sirote? Tisti, ki je delavec iz tovarn, kmete iz vasi in uradnike iz pisarn pošiljal na fronto — vlada, ki ni nič drugega kot izvrševalni odbor kapitalistov. Če bi ZSV organizirala slovenske vojake za to, da si z akcijami od vlade pribori za invalide, vdove in sirote dovolj visoke podpore, bi tako zvezo vsak zaveden delavec in vse zavedne delavske organizacije podpirale. Kaj pa dela ZSV? Ne od vlade ne od kapitalistov, ki so vsega krivi in ki so si med vojno nagrabili profitov od delavcev in kmetov pobira podpore za največje reveže — invalide. Delavci in kmetje pa največkrat sami nimajo in če že prispevajo, je to le kapljica v morje. Ne prosjati pri revežih delavcih in kmetih, temveč

boriti se, da vlada nakaže vsem, ki trpijo od posledic vojne, take podpore, da bodo mogli živeti človeka vredno življenje, to bi bila naloga in dolžnost ZSV. Niso delavci in kmetje krivi, če ne morejo v dovoljni meri podpirati vojnih žrtv, temveč vlada, ki je z grožnjami in silo pošiljala ljudi na fronto. Izgleda, da so vodilni gospodje pri ZSV na vse to že pozabili in hočejo, da naj tudi mi na to pozabimo.

Omenjena podružnica ZSV si je vzela za nalogo postaviti tudi spomenik 90 padlim borcem iz svoje občine. Lepo je, da se ne pozabi na tovariše, ki so na fronti žrtvovali vse. Ne vem, kak program si zamišlja ta podružnica pri slovesnosti odkritja tega spomenika, toda iz enakih primerov v drugih krajih vemo, da buržuazija izkorišča te slovesnosti za militaristično propagando. Govorniki ob takih prilikah pač omenjajo lepe lastnosti: hrabrost, požrtvovalnost itd., pozabijo pa povedati, da so ti vojaki žalibože padli zastoj, da se položaj delavcev, kmetov, uradnikov tudi po vojni ni izboljšal, temveč poslabšal, pozabi se povedati, da so padli samo zato, da se je obogatela peščica kapitalistov. Postavlja se spomenik onim žrtvam, a obenem se dela razpoloženje za nove vojne, za nove žrtve. To se ne pravi počastiti spomin padlim tovarišem, temveč to je brezvestno izkoriščanje spomina padlih žrtv v militaristične namene.

*

Že v Avstriji smo imeli slično organizacijo, to so bili veterajnari. Med vojno so bili veterajnari navdušeni pristasi nadaljevanja vojne in zbiralci vojnih posojil.

Bili so vzgojeni v militarističnem duhu in največ ovadb radi protivojnih dejanj in govorov je izšlo iz vrst veterajnarijev. Vojska je pometla s sveta to militaristično organizacijo.

Buržuazija pa ni pozabila, kake usluge so jim v Avstriji delali veterajnari, in želela si je veterajnarijev v drugi jugoslovenski izdaji.

In čakali so par let, da so ljudje malo pozabili na grozote in bedo vojnih let in ko se jim je zdel čas goden, so naročili v vojaški službi se nahajajočem vojnem kuratu in nekemu penzioniranemu višjemu oficirju naj organizirata med ljudstvom društvo, ki bo vzdrževalo militarističen duh. Tako je nastala ZSV. Da pa se udomači, si je vzela za nalogo pobirati prispevke za invalide, vdove in sirote, čeprav že obstoja za to posebna organizacija vojnih invalidov.

Delavci in kmetje, ki nočejo biti slepi orožje kapitalistov, proletarci, ki nočejo, da bi bili sokrivci bodočih vojnih grozot, bodo povsod nastopali proti ZSV in odpirali oči tudi tistim, ki doslej še niso spoznali pravega pomena te militaristične Zveze Slovenskih vojakov.

Proč z vojno!

Proč z militaristično ZSV!

Protest

proti izključitvi neodvisnih strok. organizacij iz delavske zbornice za Srbijo.

Iz poročil, ki prihajajo v Slovenijo, je posneti, da je delavska zbornica za Srbijo v Beogradu na neki svoji plenarni seji sklenila izključiti CRSOJ iz sestava D. Z. za S. in da je ta sklep kot predlog bil predložen ministru za socialno politiko, ki je nasilni akt tudi odobril.

Članstvo SMRJ v podr. Jesenice — zbrano na članskem sestanku dne 8. dec. 1925 v Delavskem domu na Savi — zavedajoč se svojih sklepov zedinjenja, zavrženega v podružnicah Jesenice, Javornik in Dobrava dne 17. maja 1925, ta nasilni akt ne odobrava in ga enostavno odklanja iz sledečih

razlogov:

1. Ker je izvršeni akt DZ v naravnem nasprotju sklepom ujedinenih podružnic SMRJ na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, ki so usmerile svoje delovanje v pospešitev združitve obeh sedaj ločenih savezov in sicer, da se omeji sedanje strastno vodstvo medsebojne politične boje do zmernosti, kar bo mnogo pripomoglo k zblizanju duhov in upostavi enotnega razrednega strok. pokreta v Jugoslaviji.

2. Ker se z izključitvijo CRSOJ znatno oslabi moč razrednega zastopstva ter z ozirom na to delavske zbornice ne bodo kos težkim nalogam za striktno uveljavljanje splošnih delavskih pravic in socialnih

problemov na podlagi osnovnih zakonov „o zaščiti in zavarovanju delavcev“.

3. Ker je ta nasilni akt že itak skrajno krivičen za članstvo včlanjeno v CRSOJ, ki mu jemlje v pravicah enakopravnost sodoščanje v tej velevažni delavski instituciji, dočim imajo isti člani svoje dolžnosti v dajatvah za vzdrževanje te institucije.

Z ozirom na to člani SMRJ v podr. Jesenice apeliramo na delavsko zbornico za Srbijo kakor tudi na Ujedinjeni Radniški Sindikalni Savez Jugoslavije, da to izključitev CRSOJ iz sestava DZ razveljavi, ter pripominjamo, da naj v bodoče v sličnih slučajih in sklepih govori razum in čut pravičnosti, ne pa advokatska prefriganost in neiskrenost, ki le odvrta proletarij od svoje konsolidacije in od upostavitve enotnega razrednega strokovnega pokreta, s kojim bi nastopilo za delavske zbornice v Jugoslaviji ojačenje v njihovem delovanju za uveljavljanje prepotrebnih socialnih problemov.

Jeseniški sodrugi nam sporočajo, da so to protestno resolucijo poslali delavskim zbornicam v Beograd, Zagreb in Ljubljano, URSJ in Strokovni komisiji, ter da bodo slične resolucije odposlali kovinarji iz Javornika in Dobrave.

Primeru jeseniških kovinarjev bi morali slediti vse ostale združene strokovne organizacije v Sloveniji.

Mislimo pa, da so se jeseniški sodrugi zmotili, ko so v razlogih pod 1. napisali: „da so usmerili svoje delovanje, da se omeji sedanje strastno vodeče medsebojne politične boje do zmernosti, kar bo mnogo pripomoglo k zblizanju duhov...“, ker smo prepričani, da se je večina jeseniških sodrugov strokovno zedinila zato, da se z delom v zedinjenih organizacijah napravi iz doslej reformističnih sindikatov razredno bojne organizacije, ki bodo z odločnim delom in uspehi tega dela pripomogli k upostavitvi enotnega razrednega pokreta, ne pa z ublažitvijo boja z reformisti.

Revolucionarni del proletariata mora voditi ostro kampanjo proti socialstom-reformistom, če noče odstopiti od svojih načel, zblizanje duhov med reformisti in marksisti ni mogoče, mogoče je le z vztrajnim delom v organizacijah pridobiti večino delavskega razreda za marksistična načela in tako doseči duhovno enotnost na marksistični podlagi.

Razpis volitev v delavsko zbornico

Volilno pravico za te volitve imajo vsi delavci in nameščenci brez razlike spola, ki so bili zavarovani na podlagi prijave dne 5. decembra t. l. pri eni izmed ustanov za zakonito obvezno bolniško zavarovanje delavcev in katerih zavarovana meza je bila večja od 526 Din.

Pravico do vlaganja kandidatnih list imajo samo strokovne organizacije delavcev in nameščencev, ki so bile vpisane do 5. decembra t. l. v register Delavske zbornice za Slovenijo.

Volilni imeniki bodo razpostavljeni od 6. decembra 1925. do včetega 4. januarja 1926. pri vseh krajevnih edinicah delavskega zavarovanja. Vsak član zbornice ima pravico, da zahteva bodisi zase, bodisi za drugega njih popravek.

Zahtevkom za vpis ali izbris v volilni imenik je treba priložiti dokaz zaposlitve ali nezaposlitve na dan 5. decembra. Kot dokaz velja potrdilo delodajalca o zaposlitvi.

Kandidatne liste se vlagajo počenši od 6. januarja do vključno 10. januarja 1926 v pisarnah krajevnih volilnih odborov.

Kandidatno listo podpisano od 100 volilcev imajo predati osebno najmanj trije člani uprave organizacije.

Kraj in čas uradovanja krajevnih volilnih odborov bo razglašen vso volilno dobo z razglasom na vratih pisarn krajevnih edinic bolniškega zavarovanja.

Skupaj s kandidatno listo naj se predloži: Pismen pristanek vsakega kandidata in namestnika, da sprejme kandidaturu na listi dotičnega predlagatelja, dokaz, da imajo predlagatelji glasovalno pravico. Dokaz je podan z navedbo strani in tekoče številke, pod katero je predlagatelj vpisan.

Glasovnice naj se dostavijo vsakemu volilcu potom organov zavarovanja ali potom pošte, ali tako, da jo dvigne volilec v pisarni krajevnega volilnega odbora. Podrobnejša določila načina dostavljanja za posamezne kraje se objavijo.

Glasuje se tako, da zalepi volilec glasovalni listek in glasovnico v kuverto, ki jo je izdal glavni volilni odbor, ali pa v drugo kuverto enake oblike. To kuverto ima poslati volilec na njemu prikladen način glavnemu volilnemu odboru, potrditi pa mora na listku, ki je na kuverto od zunaj tako prilepljen, da se da od nje odtrgati, da je kuverto sam zapečatil. Te zaprte kuverte se oddajajo v času od 2. februarja 1926. ob 8. uri zjutraj do vključno 7. februarja 1926. ob 6. uri zvečer glavnemu volilnemu odboru v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Glasovnice, ki bi bile vročene glavnemu volilnemu odboru pred 2. februarjem in po 7. februarju se pri skrutinju ne bodo vpoštevale. Volilci morajo dostaviti kuverte z glasovnicami na njim ugoden način bodisi osebno, bodisi potom pooblaščenja, bodisi potom pošte glavnemu volilnemu odboru.

Volilci iz Ljubljane in predmestij morejo oddati svoj glas osebno le prvi volilni dan dne 2. februarja, pozneje pa smejo glasovati samo po pošti ali po pooblaščenju.

Volilci izven Ljubljane morejo poslati svoje glasovnice glavnemu volilnemu odboru tudi potom krajevnih volilnih odborov. V tem slučaju morajo oddati svoje glasovnice osebno v zaprtih kuvertah v pisarni krajevnega volilnega odbora dne 2. februarja v času med 8. uro zjutraj in 6. uro zvečer, pozneje pa morejo poslati svoje glasovnice le glavnemu volilnemu odboru potom pošte ali pa potom pooblaščenca.

Krajevni volilni odbori vroče te kuverte v smislu dobljenih instrukcij zaprte glavnemu volilnemu odboru.

Mednarodni pregled.

Likvidirani odpadniki.

Ker se niso strinjali z linij KJ, so se ocepili od KPČ nekateri člani, katere je vodil poslanec Bubnik. Z Bubnikom je izstopilo še šest drugih poslancev in nekaj delavcev. Ta neodvisna komunistična stranka Češke je izdajala svoj dnevnik in upala, da bo potegnila s seboj precej delavcev. Buržuazija se je tega razčepa zelo veselila. Volitve so pa pokazale, da ti neodvisni komunisti ne predstavljajo nič, ker so v celi Čehoslovaški dobili 7886 glasov, komunistična stranka pa skoraj en milijon glasov. Sedaj po volitvah je ta Bubnikova odpadniška grupa likvidirala, ustavila svoj dnevnik in pozvala svoje maloštevilne člane, da naj vstopijo v češko socialdemokratsko stranko. Tako je češki revolucionarni proletarij v kratkem likvidiral z odpadniki.

14. kongres RKP (B).

6. decembra 1925 je prišel zasedati 14. kongres ruske komunistične stranke (boljševikov) v Moskvi, ki je najmočnejša sekcija III. internacionale. Navzočih je iz vseh zveznih sovjetskih republik skupaj 871 delegatov. V predsedstvo so bili izvoljeni: Stalin, Buharin, Rykov, Kalinin, Tolski, Krupskaja, Džerdžinski, Voršilov, Kamenev in Zinovjev.

Tatar-Bunarski proces.

Radi upora v Tatar-Bunarskem okrožju je bila pred kišinjevskim sodiščem izrečena 2. decembra sodba. Od 283 obtožencev je bilo obsojenih 85 kmetov od 6 mesecev do 10 let. Kmet Babičev, ki so ga smatrali za Leninovo zaupno osebo, pa je bil obsojen na dosmrtno ječo. 198 kmetov, ki so dolge mesece sedeli v ječi na preiskavi, je bilo oproščenih. Med preiskavo je vsled mučenja in pretepanja umrlo ali bilo pobitih do mrtvega 18 kmetov.

Da je bilo toliko kmetov oproščenih, se je zahvaliti tudi dejstvu, da se je s. Henri Barbusse intenzivno zanimal za proces in se je romunska vlada bala množičnih protestov MRP po celem svetu, če bi izvršila svojo prvotno namero, obsoditi vseh 283 na smrt.

Znižanje davka.

Sovjetska vlada je ponovno znižala davek na kmetije. Te korake je podvzela zaradi tega, da omogoči kmetom nakupovanje oralnih in drugih poljedelskih strojev. V nekaterih krajih, kjer je uničila suša tudi lansko leto večji del pridelkov, je vlada odpravila za par let davke in dala potom svojih bank kmetom brezobrestne kredite.

V pomoč žrtvam reakcije!

V 43. številki DKL smo pozvali vse naše naročnike, ostale sodruge in prijatelje, da nabirajo za politične jetnike in preganjane delavce in kmete. Žal, da so se našemu vabilu odzvali le nekateri in sicer v zelo majhnem številu.

V našem prejšnjem apelu smo povedali, da beli teror ne le, da ni prenehal, temveč se dnevno poostruje.

Dne 3. decembra so aretirali na Jesenicah s. Lovro Puca in ga prepeljali v ljubljansko jetnišnico; obtožen je po zakonu o zaščiti države, ker je bral knjige, ki buržuaziji ne ugajajo. Istotako se v ljubljanski jetnišnici nahaja še vedno s. Kokalj iz Litije, ki je obsojen na dve leti ječe, ter čaka končnega rešenja stola sedmorice. V istih zaporih je še eden sodrug, ki sedi radi prvomajske proslave leta 1924. Ljubljanska policija je dne 9. t. m. sporočila sodruhu Koblerju, da naj v 14 dneh zapusti Ljubljano, sicer ga izženejo v Litijo kot domovinsko občino, ker je nevaren agitator itd.

Sodrug Wolf na Jesenicah, ki je šele prišel iz zapora, ni sprejet v delo in strada z družino vred. Isti slučaj je z družino sodr. Franca Prevca na Jesenicah, ki je moral pred terorjem pobegniti v inozemstvo. Razen tega so še v teku mnoge zadeve v Celju, Ljubljani, Mariboru itd. in so za pokriti stroški odvetnikov v tisočih dinarjev.

Vnovič apeliramo na vse sodruge, da nujno prispevajo za žrtve reakcije. Ta apel velja posebno onim, ki navajajo, da so podpore takim žrtvam bile male, niso se pa sami vprašali, koliko so prispevali za te žrtve.

Sodrugi, darujte za žrtve reakcije! Hitra pomoč je dvojna pomoč!

Prispevke sprejema upravništvo DKL.

Domače vesti.

O ljubljanski univerzi.

Odkar je Radič postal monarhist, je velik zagovornik oboroževanja in militarizma. Kot prosvetni minister hoče militarizmu koristiti s tem, da ukine šole in univerze, ker ve, da so neizobraženi ljudje najboljše „kanonenfutter“. Ljubljanska univerza je ena izmed onih, ki hoče Rr vlada reducirati.

Starovpokojemcem

minister „ne more“ dovoliti, da bi se njihove kronske penzije prevedle v dinarske, ker „ni budžetske in zakonske podlage“. Za kanone in generale je pa vedno dovolj vsega i „budžetskih in zakonskih“ možnosti.

Komu gre denar davkoplačevalcev?

Ob sedmi obletnici SHS je bilo povišanih v čin brigadnih generalov 63 polkovnikov. Ob deseti obletnici bo imela vsaka kompanija svojega „dragega“ generala. Seveda bodo za te večje izdatke povišali davke in znižali uradnikom plače.

Kako se SLS bori.

V Ptujju je rekel dr. Korošec, da se SLS ne boji volitev in da se bo še naprej borila v volilni borbi. Rr režim se tudi ne boji volitev, ker ve, da gumijaste kroglice niso nevarne za vladodržce, ki se opirajo na oboroženo moč, na topove in strojnice, na generale in žandarje.

137 milj. Din za tajne namene.

Po novem proračunu je Rr vlada za „zaupne“ namene in svrhe rezervirala svoto 137 milijonov Din, ki se imajo dati ministrom na razpologo v dinarjih, dolarjih ali frankih. Nihče nima pravice od ministrov zahtevati obračun za to svoto. Iz tega tajnega fonda se plačujejo razni špijoni in agent provokaterji. Tak fond je imela vlada tudi takrat, ko je bil minister Korošec in tudi takrat, ko je bil v vladi A. Kristan.

Za poplavlence, za brezposelne, za penzioniste in nižje uradnike vlada nima niti pare, za špijonažo je denarja vedno dovolj.

Vprašajte na shodih Radičevce, demokrate, klerikalce in Kristanovce kako so uporabljali milijonske zaupne fondе.

Na naslov okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Podpisani Franc Kržič sem se obrnil na OUZD, da se mi izplača hranarino in pogrebno za umrlim očetom Janez Kržičem.

Moj oče je bil zaposlen pri tvrdki A. Kobi, Breg pri Borovnici, kot delavec pri lesu na žagi in skladišču, za kar navedem lahko dovolj prič. Podjetnik mu je odtegoval prispevke za bolniško zavarovanje, pravijo pa, da teh prispevkov ni odračunal OUZD in da ga sploh ni prijavil v zavarovanje.

OUZD je moje zahtevo, da se mi izplača hranarina in pogrebina, zavrnil, češ da je bil oče po § 6 z. z. D. oproščen obveznega zavarovanja.

Ker pa § 6 ne more veljati za umrlega očeta, ki je delal kot lesni delavec že od 1917. leta in je tudi pred zadnjim

obolenjem opravljal delo, po katerem je bil za ex legge član OUZD se čudim postopanju OUZD v Ljubljani in vprašam — predno predam zadevo sodišču — še enkrat, ali je OUZD pripravljen potrebno ukreniti, da pridem do zakonitih pravic, ker jaz sem oskrboval očeta za čas bolezni in skrbel za njegov pogreb.

OUZD naj se ne zadovolji samo s potrdilom orožništva ali občinskega tajnika, kot zadnjič, zasliši naj tudi mene in jaz bom navedel priče in doprinesel dokaze, ki so potrebni, da pridem do svojih pravic.

Borovnica 94.

Franc Kržič.

Otresimo se likvidatorstva!

Izraz „likvidatorstvo“ je nastal v predvojni dobi delavskega gibanja v Rusiji. Po zmagi carizma nad prvo rusko revolucijo (1905) je Stolipin z nagajko vršil svojo nalogo, ki je bila: zatreti proletarsko gibanje. Stolipinova era je bila doba najhujše reakcije in belega terorja ruskega carizma. Cvet delavskega razreda je bil po kazamatih in po sibirski katorgah. Menjševiki so proklamirali konec revolucije. Na podlagi tega so predlagali, da naj se zavrže revolucionarno ilegalnost in se javno organizira in v to svrhu odstrani vse revolucionarne zahteve iz programa proletarske stranke. Sprovajali so taktiko likvidiranja, uničenja razredne samostojnosti proletariata. Odtod izraz „likvidatorstvo“.

Velenje.

Ker je sklenila občina Velenje iz železniškega postajališča v Pesjem zgraditi na željo trgovca in gostilničarja Detišeka železniško postajo in se je v ta namen odločila prispevati tudi 5000 Din kakor menda tudi sosednja občina v Škalah, se nam kot davkoplačevalcem dozdeva umestno k tej stvari spregovoriti par besedi, katere naj vzamejo na znanje naši gg. občinski odborniki socialisti (Korunovi in Bernotovi). In sicer se nam zdi dokaj čudno to, da ti socialisti glasujejo za zgradbo postaje in še za prispevek k tej zgradbi, predno se je v Pesjem postavilo prepotrebno ljudsko šolo. Pri tem se gg. odborniki menda niti ne spomnijo, da se pri zgradbi te postaje ne gre toliko za splošni dobrobit, kakor za osebne koristi Detišeka, ki si je tekom povojnih let nakopičil milijonsko premoženje, pravijo da z nečloveškim odiranjem našega delavstva, in ki stoji v taboru največjih delavskih sovražnikov. Ta nemško-klerikalni Detišek paktira z „nacionalno čutečimi“ upravitelji našega premogovnika. Ko se mu je šlo za gostilniško koncesijo l. 1922, je objubil enemu izmed teh socialistov dokaj lep — bakšiš. Mogoče je tudi sedaj bilo tako. Ali so socialisti zato za Detišeka glasovali, da bomo pri njem ceneje kupovali? ... Človek, ki si je zgradil poslopje na kosteh poginilih konj in nakopičil premoženje po delavcih, ne zasluži naklonjenosti občine pri svojih egoističnih ciljih. Pri tem bi mu socialisti ne smeli pomagali.

Salešky.

Izdajatelj za konzorcij Kobler Aleks., Ljubljana
Urednik: Al. Kobler, novinar, Ljubljana.
Tiskarna Josip Paviček, Kočevje.